

Ghid de utilizare a chatbot-urilor AI pentru predare și învățare

Angela Repanovici

Anca Vasilescu

CNFIS-FDI-2024-F-0419 - f2f/e-DESTIN

Ediția 2024

Cuprins

Introducere	2
Principii generale	3
Citând un chatbot AI	5
Surse și lecturi suplimentare.....	9

Introducere

Dezvoltarea inteligenței artificiale și mai ales a Chatbot-urilor bazate pe modele de limbaj de programare, inclusiv Gen-AI, au schimbat percepția asupra creării de text în ultimul an. De la folosirea de către elevi și studenți, ca un instrument în activitatea profesională până la introducerea lui în predare și educație, nu a fost decât un pas.

Progresul a impus însă necesitatea de a analiza modul în care este folosit și de a stabili niște reguli clare de folosire corectă a acestui nou instrument. Mai mult, au condus la dezbateri care să stabilească rolul și locul acestuia atât în timpul activității de predare cât și pentru cea de învățare, despre ce abilități devin învechite, dar mai ales despre ce noi abilități sunt necesare, atât cadrelor didactice cât și studenților, pentru a ține pasul cu această nouă tehnologie.

Atâta timp cât predăm și evaluăm abilitățile în care Chatbotii de inteligență artificială (AI) sunt (uneori aparent) mult mai rapizi și mai de succes decât oamenii, trebuie să ne gândim și la cum să evităm fraudă academică.

La nivel internațional există mai multe colective care sunt preocupate de acest aspect și care au stabilit principii generale și instrucțiuni specifice privind utilizarea chatbot-urilor AI în sistemul educațional.

Principii generale

- Ce este un chatbot AI și cum să-l folosești?
- Utilizarea chatbot-urilor AI în învățare și predare

Chatbot-urile AI pot fi folosite de studenți în perioada studiilor, de exemplu:

- în timpul studiului individual, pentru a obține explicații ale conceptelor cu care lucrează, pentru a găsi idei, pentru a îmbunătăți textul pe care îl elaborează sau a se auto-verifica;
- pentru a depăși blocajul scriitorului sau așa-numita frică de pagina goală;
- ca asistent de brainstorming;
- ca ajutor în programare;
- pentru editarea și traducerea textelor;
- pentru dezvoltarea gândirii critice prin evaluarea rezultatelor chatbot-ului AI;
- pentru a obține o imagine de ansamblu asupra unui conținut de dimensiune mare.

Profesorii pot folosi chatbot-ul AI atât pentru proiectarea didactică, cât și pentru facilitarea formării competențelor și desfășurarea activităților didactice.

De exemplu, îi poate ajuta să economisească timp pentru:

- crearea și modificarea resurselor educaționale și în special a prezentărilor (adaptarea textelor complexe, oferirea de exemple adecvate specializării etc.);
- redactarea itemilor de evaluare pentru o lucrare, un test, un examen sau autoverificare.
- dezvoltarea abilităților studenților, cu sarcini pe care trebuie să le completeze cu ajutorul unui chatbot AI.

Ceea ce contează nu este rezultatul final, ci procesul, inclusiv scrierea indicațiilor eficiente, evaluarea rezultatelor și realizarea unui dialog. De asemenea, studenților li se poate cere să genereze cu ajutorul chatbot-ului AI un răspuns la o întrebare și să analizeze răspunsul.

Există metode de evaluare prin care profesorul poate să restricționeze utilizarea chatbot-urilor:

- evaluarea printr-un examen oral sau un examen scris „cu pix și hârtie”, verificarea având loc în sala de clasă;
- evaluarea printr-un examen scris folosind mijloace electronice (calculator, tabletă, etc.), verificarea realizându-se prin folosirea aplicației Safe Exam Browser integrată în platforma Moodle sau a unor programe similare, pentru controlul și / sau restricționarea în timpul examenului a accesului la aplicații sau ferestre de browser conexe examenului;
- reducerea ponderii probelor de evaluare de tip eseu în nota finală, modificând explicit cerințele pentru redactarea eseului, de exemplu, prin evidențierea propriei experiențe, formularea propriilor opinii, argumentarea propriilor concluzii, etc.
- evaluarea bazată pe dezvoltarea de proiecte care necesită colectarea de date originale prin interviuri, observare, lucru pe teren, studiu de arhivă sau alte metode și analiza acestora;
- utilizarea de către studenți a testelor online pentru autoevaluare, mai degrabă decât pentru evaluare, și reducerea ponderii acestora în evaluarea finală.

Dacă folosirea chatbot-urilor AI într-un curs sau pentru evaluare este interzisă, aceasta ar trebui să se precizeze clar.

Studentii pot fi informați despre restricții după cum urmează:

- Utilizarea Gen-AI sau a oricărui alt software bazat pe inteligență artificială nu este permisă în curs/ test/ examen.
- Înainte de a începe să finalizați temele de la curs/aplicații cu ajutorul unui coleg sau al unui chatbot AI (de exemplu, Gen-AI), vă rugăm să-mi cereți permisiunea.
- Dacă folosești un chatbot AI într-un curs în care nu este permis, sau nu te referi în mod corespunzător la utilizarea acestuia, este vorba de fraudă academică, care va fi tratată în același mod ca și alte cazuri de fraudă academică.

Detectarea utilizării unui chatbot AI se poate face prin Turnitin, deocamdată doar pentru texte în limba engleză.

Gen-AI a dat următoarea recomandare: „Folosește Gen-AI doar ca instrument și folosește întotdeauna alte surse pentru a verifica informațiile obținute. Gen-AI este destinat să asiste și să extindă cunoștințele și nu ar trebui să fie singura sursă de luare a deciziilor.” (OpenAI 2023, comunicare personală, 23 aprilie 2023).

Citând un chatbot AI

Un chatbot AI nu este (co-)autorul unui text, ci mai degrabă un instrument care poate fi folosit pentru a compune un text. Folosirea unui chatbot AI sau a unei alte aplicații AI într-o măsură nejustificată sau fără referință constituie fraudă academică.

Când se folosește un chatbot AI la scrierea unui articol sau teză, autorul trebuie să explice în capitolul de metodologie modul în care a fost utilizat, de exemplu, să

descrie ce întrebări au fost adresate, care a fost rezultatul obținut din model și în ce măsură a fost modificat (exemplul 1). Utilizarea specifică poate fi descrisă și în text.

Textele complete ale rezultatelor obținute pot fi incluse într-o anexă a lucrării (exemplul 2).

O descriere a utilizării chatbot-ului AI ar trebui să releve fără ambiguitate în ce măsură și în ce mod a fost aplicat în lucrare.

Exemplul 1. *În timpul scrierii acestei lucrări, am folosit Gen-AI pentru a aduna idei / edita textul. Următoarele solicitări au fost introduse în chatbot-ul AI: „[---]”. Rezultatul primit a fost după cum urmează: „ [---]”. Am modificat rezultatul după cum urmează: [---],*

Exemplul 2. Următoarea definiție se bazează pe răspunsul Gen-AI dat la 22 aprilie 2023 la întrebarea „Ce este un model de limbaj?”. Rezultatul a fost următorul: „[---]” (OpenAI, 2023; vezi textul integral în Anexa X).

Citarea în text depinde de stilul specific de referință utilizat de unitatea academică sau de jurnal ([APA](#), Chicago, MLA etc.). În unele cazuri, se recomandă să se facă referire la utilizarea unui chatbot AI ca formă de comunicare (exemplul 3), deoarece un chatbot nu este o sursă publicată, ci mai degrabă un model de generare de text care poate oferi răspunsuri diferite în funcție de situația de comunicare.

Exemplul 3. Am folosit Gen-AI (OpenAI, comunicare personală, 28 aprilie 2023) în sarcina mea de acasă pentru a obține idei pentru dezvoltarea serviciului pentru clienți. Gen-AI este un generator de text bazat pe inteligență artificială dezvoltat de OpenAI (2023).

Lista de referinte ar trebui să indice:

- creatorul chatbot-ului AI;
- versiunea / anul versiunii de chatbot utilizată;

- chatbot specific și versiunea acestuia;
- tipul sau descrierea modelului lingvistic utilizat;
- adresa web a chatbot-ului.

De exemplu: *OpenAI. (2022). Gen-AI (versiunea 20 decembrie)*, model de limbaj,
<https://chat.openai.com/>.

Surse și lecturi suplimentare

Gen-AI

- [Site-ul Gen-AI](#)
- [OpenAI: Considerații pentru educator pentru Gen-AI](#)

Ghiduri la nivel universitar privind utilizarea AI

- [Universitatea din Yale](#)
- [Universitatea din Helsinki](#)
- [Universitatea Tehnică din München](#) (exemple de utilizare a Gen-AI în predarea universitară la p. 12)
- [Colegiul Universitar din Londra](#)
- [Universitatea din Tartu, Estonia](#)

Ghiduri de citare pentru chatbot-uri AI

- [Ghid de stil APA](#)
- [Ghidul de referință al Universității din Queensland](#)
- Orientări oficiale

[Comisia Europeană, Orientări etice privind utilizarea inteligenței artificiale \(IA\) și a datelor în predarea și învățarea pentru educatori](#)